

handel met zich brengt, breidt deze zich steeds meer uit en met dezen Rotterdam, dat ik nu verlaat om naar Delft en vandaar naar Den Haag te gaan.

Het tweede reisverhaal, dat van graaf Garampi, is van een beschaafd en ontwikkeld vreemdeling, die een open oog had voor al het merkwaardige, dat hem op zijn vele reizen op zijn weg tegenkwam. De schrijver, een groot vriend der Jezuïeten, woonde te Rome en was daar sinds 1757 prefect van het Vaticaanse archief, voor welks ordening en beschrijving hij zich zeer verdienstelijk maakt heeft. Hij maakte meermalen deel uit van een diplomatieke zending en had dan dikwijls gelegenheid om op eigen houtje een uitstapje te maken en zodoende land en volk nader te leeren kennen.

Zoo kwam hij dan ook in 1764 van Keulen uit in ons land en vertoeide hier van 2 tot 17 Juni, waarna hij door de Oostenrijksche Nederlanden naar Duitschland terugkeerde. Zijne reisaanteekeningen werden voor eenige jaren door Fr. von Weech uitgegeven in de Bijdragen en Mededeelingen van het Historisch Genootschap te Utrecht, deel XX, bl. 193—298.

Wat er over onze stad in voorkomt scheen — juist omdat de schrijver als zijnde „van thuis uit meer archivaris dan diplomaat, voornamelijk op kleine bijzonderheden let van plaatselijken en kerkelijken aard” — een plaats in het Rotterdamsch Jaarboekje overwaard, waarom wij het hier vertaald laten volgen.

### REISBERICHT VAN DEN PAUSELIJKEN DIPLOMAAT GARAMPI.

„'s Zondags om drie uur na de mis vertrokken wij van